

**Oświadczenie złożone
przez senatora Adama Szejnfelda
na 29. posiedzeniu Senatu
w dniu 10 września 2021 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra zdrowia Adama Niedzielskiego

Szanowny Panie Ministrze!

Środki pozyskiwane przez gminy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, powszechnie zwane funduszem korkowym, to wyodrębnione w gminnym budżecie środki pozyskiwane od przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Podstawą prawną ich poboru jest przede wszystkim ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ale znaczenie ma tu też m. in. kodeks postępowania administracyjnego oraz akty prawa miejscowego zależnie od miejsca prowadzonej działalności. Pieniądze pochodzące z pozyskanych opłat w całości powinny zostać przeznaczone na przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień od alkoholu i narkotyków. Zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych gminy mogą przeznaczać wyłącznie na takie działania, które zostały przewidziane w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w gminnym programie przeciwdziałania narkomanii. Z reguły w Polsce wydaje się te środki finansowe na mniej czy bardziej archaiczne działania, głównie związane z profilaktyką, na przykład na kampanie informacyjne, m. in. na plakaty, ulotki, gadżety, pogadanki czy różnego rodzaju spotkania. Niestety na ogół efekt takiej antyalkoholowej profilaktyki jest bardzo znikomy. Z tych powodów gminy od dawna postulują o rozszerzenie celów i możliwości wydatkowania środków z tzw. funduszu korkowego. Na przykład w uchwalonej przez parlament ustawie o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 znalazły się zapisy pozwalające wójtom, burmistrzom i prezydentom miast na czasowe zwiększenie elastyczności w zakresie dysponowania środkami pochodzącymi z wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Wspomniane przepisy nie konkretyzowały rodzajów wydatków, na jakie mogą być przeznaczone środki. Jak uzasadniono w rządowym projekcie, celem takiego rozwiązania było umożliwienie dostosowania wydatków do potrzeb danego województwa, powiatu czy gminy, ale potrzeby te musiały być związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem epidemii COVID-19 oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi. Mogła to być na przykład ochrona miejsc pracy, pomoc lokalnym przedsiębiorcom czy doposażenie szpitali. W tym przypadku zrobiono zatem wyjątek i to dający prawo wydatkowania środków z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu na cele daleko inne niż pierwotnie określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wydaje się, że także w okresie po pandemii należałoby się zastanowić, czy środki z tzw. funduszu korkowego nie mogłyby być bardziej racjonalnie wydatkowane niż do tej pory, zwłaszcza jeśli wiązałyby się to z celami dotyczącymi ochrony zdrowia. Postulowałbym taki kierunek i zachęcam Pana Ministra do rozważenia tego postulatu.

Panie Ministrze! W związku z przedstawioną sytuacją oraz nawiązując do szczytnej idei dbania o bezpieczeństwo i zdrowie wszystkich mieszkańców miast i gmin, chciałbym zapytać, czy nie należałoby wprowadzić idei stałego, a nie tylko czasowego rozszerzenia ustawowego katalogu celów wydatków przede wszystkim o programy prozdrowotne dla mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego, głównie te związane z leczeniem i profilaktyką zapobiegania alkoholizmowi, lecz również takie, które nie wiążą się z problematyką nadużywania alkoholu, ale wiążą się ze stanem zdrowia obywateli całej populacji mieszkańców danej gminy czy miasta.

Z poważaniem
Adam Szejnfeld